

SAVET ZA ŠTAMPU

Komisija za žalbe

Br. 99

26.3.2020.

Beograd

ZAPISNIK

Sa 98. sednice Komisije za žalbe, održane 26.3.2020. godine, onlajn.

Učestovavali su svi članovi Komisije: Bojan Cvejić, Tamara Skrozza, Vlado Mareš, Ljiljana Smajlović, Dragan Đorđević, Zlatko Čobović, Zorica Višnjić, Jelka Jovanović, Olivera Milošević, Vida Petrović Škero i Snežana Andrejević

Dnevni red:

1. Razmatranje žalbe Jovane Pešić na tekst objavljen na sajtu NUNS
2. Razmatranje žalbe Đurđa Mečanina na tekst objavljen na portalu „Ozonpress“
3. Razmatranje žalbe Ministarstva kulture i informisanja Republike Srbije na tekst objavljen u dnevnom listu „Srpski telegraf“
4. Razmatranje žalbe Ministarstva kulture i informisanja Republike Srbije na tekst objavljen u dnevnom listu „Kurir“
5. Razmatranje druge žalbe Ministarstva kulture i informisanja Republike Srbije na tekst objavljen u dnevnom listu „Kurir“
6. Razmatranje žalbe Konstantina Ljubomirovića na tekst objavljen na portalu „Tpknews“
7. Razmatranje žalbe Siniše Jasnića na tekst objavljen u dnevnom listu „Blic“

1. Članovi Komisije su pre sednice obavešteni da je Jovana Pešić odustala od žalbe.

2. Đurđe Mečanin, vlasnik portala „Kablarnet“, podneo je žalbu zbog, kako je naveo, „krađe“ teksta sa tog portala. U toku rasprave, članovi Komisije su istakli da je „Ozonpress“ naveo i izvor i potpisao i autore teksta i fotografije, te da se, zbog toga, ne može govoriti o „bezočnoj krađi“, kako to tvdi podnosilac žalbe. Tamara Skrozza je rekla da da je redakcija „Ozonpressa“ trebalo je da traže saglasnost, ali da nisu ukrali tekst, jer su naveli su autora, izvor i nisu promenili kontekst ili bilo šta drugo. Zlatko Čobović je naglasio da u ovom slučaju nema prekršaja Kodeksa i objasnio da su u prenetom tekstu naznačeni i izvor i autor teksta, kao i autor fotografija. „Ozonpress“ je zamoljen da prenese tekst, a autor teksta ne reklamira povredu autorskog prava - korišćenje teksta bez saglasnosti autora“, rekao je. Sličnog mišljenja bili su i ostali članovi Komisije, s time što je zaključeno i da bi redakciji „Ozonpressa“ trebalo preporučiti da uvek, pre objavljivanja sadržaja iz drugih medija, pribavi

njihovu saglasnost, a redakciji „Kablarneta“ da propiše i postavi na sajt pravila po kojima drugi mediji mogu preuzimati njihove tekstove i fotografije. Komisija je, nakon rasprave, jednoglasno odlučila da nema prekršaja Kodeksa, ali da se u odluci navedu pomenute preporuke redakcijama.

3. Ministarstvo kulture i informisanja Republike Srbije podnelo je žalbu navodeći da je tekstom koji se odnosi na izložbu koju je Ministarstvo sufinansiralo, a u okviru koje je izložena i slika „Klopka za ptice“ Mila Milunovića, prekršeno više tačaka Kodeksa novinara Srbije iz poglavlja Istinitost izveštavanja, Odgovornost novinara i Novinarska pažnja. U toku rasprave članovi Komisije saglasili su se da naslov ne odgovara suštini teksta, kao i da redakcija nije postupila sa dužnom profesionalnom pažnjom. Jelka Jovanović je ocenila da je očigledna je namera diskreditacije ministra, a "argumenti" su u tekstu veštački povezivani, dok je Vida Petrović Škero navela da misli da da ima prekršaja iz Poglavlja I tačke 1 i 4. jer nije izveštavano ni tačno ni objektivno, a nije ni obavljen razgovor sa svim licima koja bi imala saznanja o temi o kojoj pišu (sa vlasnikom slike, licem od koga ju je kupio...). Komisija je zato jednoglasno odlučila da je prekršena smernica iz tačke 1 Poglavlja 2, tačka 1 Poglavlja V, kao i tačke 1 i 4 Poglavlja I.

4. Ministarstvo kulture i informisanja žalilo se na tekst u kojem je ministar Vladan Vukosavljević optužen je da je finansirao „knjigu laži o Srbima“. Zorica Višnjić je istakla da je tekst je očigledno tendenciozno napisan. Ministar bi, kako je objasnila, mogao biti odgovoran samo za izbor nekompetentne komisije, ali njena relevantnost nije dovedena u pitanje, pa je ovde reč o kršenju Kodeksa. Jelka Jovanović je rekla da misli da je važno reći kako se pretencioznim izveštavanjem o sufinansiranju projekata kulture i informisanja, kao što je ovaj, šalje pogrešna slika o čitavom procesu, jer, kao da se očekuje da ministar odlučuje umesto da se poštuju komisije. Sa ovim se saglasila Tamara Skrozza, koja je dodala da je tekstom prekršena i peta tačka prvog poglavlja - koja se odnosi na nedokazane optužbe. „Nije ministar ništa finansirao (iz svog džepa), kao što se to predstavlja - da ne govorimo kako mu se tu imputiraju loše namere, sve pauzhalno, na osnovu nečije impresije“, rekla je. Vida Petrović Škero je smatrala da je prekršena i tačka 1 Poglavlja I, pošto izveštavanje nije bilo tačno, niti objektivno, a ni potpuno. Nije objašnjeno o kakvoj se ličnosti radi i koliko je bitno obraditi arhivsku gradju koju poseduje i kao učesnik tih ratova i lice koje o tome ima veliki broj neobrađenih podataka. Olivera Milošević je naglasila i da je u tekstu i prilično jednostrano prikazan opus istoričara, uz sve već navedene prekršaje. Komisija je, po okončanju diskusije, jednoglasno odlučila da su prekršene tačke 1, 2 i 5 Poglavlja I, kao i tačke 1 i 3 Poglavlja V.

5. Druga žalba Ministarstva kulture i informisanja na „Kurir“ odnosila se na kritiku ministra zbog toga što je bio na odmoru u vreme posete predstavnice Uneska. U vezi sa ovom žalbom vođena je slična rasprava kao i o prethodnoj. Tamara Skrozza je takođe smatrala da je u pitanju kršenje tačke 5 poglavlja I, koje se odnosi na nedokazane optužbe: ministar se označava, ne samo kao neko ko je "ispalio" predstavnicu UNESCO, već i kao neko ko takve stvari kontinuirano radi u trenutku kada se, eto, borimo da Kosovo ne uđe u tu organizaciju. Rekla je da misli da je ovo primer veoma malicioznog targetiranja i da bi Komisija na to trebalo da skrene pažnju. Vida Petrović Škero je rekla da je tekst posebno maliciozan ako se ima u vidu kada je bila poseta, kako je organizovana i vremenski sled pomenutih događaja u tekstu, dok je Zorica Višnjić ukazala da je u sva tri slučaja na koje su podnete žalbe reč o malicioznom targetiranju. a Olivera Milošević je predložila da se glasa i o tome da je

prekšena tačka 1 Poglavlja I, jer uočena tendencioznost i malicioznost nisu osnovni standardi novinarske profesije. Komisija je potom jednoglasno odlučila da su prekršene tačke 1,2 i 5 Poglavlja I.

6. Konstantin Ljubomirović podneo je žalbu zbog toga što je portal, kako tvrdi, objavio izjavu koju on zapravo nikada nije ni dao, niti ga je iko od novinara kontaktirao. Zlatko Čobović je naglasio da je „priča sa svih strana profesionalo šuplja“. Podnosilac žalbe tvrdi da on nije dao izjavu, ali to nije demantovao, a redakcija tvrdi da jeste i da je koštala jedno piće u kafani. Podnosilac žalbe svodi priču da neverdostojnost svoje izjave, a suština spora nije ko je rekao nego da li je tačno ono što je rečeno - da će predsednik opštine da utaji deo novca za diskoteku. Taj podatak, bez obzira ko ga je dao, redakcija je bila dužna da pozove i predsednika i nadležne službe u opštini i da proveriti. Vida Petrović Škero je ocenila da malo više treba u obrazloženju odluke ukazati da se i u situaciji davanja izjave mora vršiti provera. Kao i da misli da u ovako spornoj situaciji ima mesta za vođenje sudskih postupaka, a da ni jedna ni druga strana nije etički postupala. Po mišljenju Zorice Višnjić, u tekstu nisu navedeni nikakvi dokazi za iznete tvrdnje, sve je na rekla-kazala, a „plus što je u odgovoru rečeno da je vlasnik lokala otac predsednika opštine dok se u tekstu tvrdi da je vlasnik predsednik“. Jelka Jovanović je naglasila da je reč o ozbiljnim parama i optužbama koje ne može da potvrdi jedan problematičan izvor u kafanskom razgovoru. Kao i da ne vidi nikakve dokaze navodnih naknadnih provera. Komisija je na kraju jednoglasno odlučila da su prekršene tačka 4 Poglavlja I i tačke 1 i 2 Poglavlja V.

7. Advokat Siniše Jasnića podneo je žalbu zbog „neistinitog, neprofesionalnog i tendencioznog teksta“, kojim su, po njemu, prekršene brojne odredbe Kodeksa iz poglavlja Istinitost izveštavanja, Odgovornost novinara, Novinarska pažnja i Poštovanje privatnosti. Zorica Višnjić je, u toku diskusije, rekla da je Kodeks prekršen još u nadnaslovu: "Istražuju se nove malverzacije bivšeg direktora EUS-a", kao i da su odgovori su traženi od MUP-a, investitora, ali ne i od Jasnića, koji se optužuje za malverzacije. Jelka Jovanović je istakla da je Kodeks nesumnjivo prekršen: "anonimni izvor, kršenjem pretpostavke nevinosti, nema ni traga od druge strane..." Ocenila je da su takvi tekstovi su visokorizični po profesiju, jer su navodno istraživački, a zapravo su „rekla, kazala“. Tamara Skrozza je dodala da su iznete ozbiljne optužbe s potencijalno dugoročnim posledicama, uz zanemarivanje elementarnih profesionalnih standarda. Ljiljana Smajlović je navela da je utrošila dosta vremena na čitanje „Blicovog“ dosijea o Jasniću, odnosno kampanje protiv njega. „Možda mi je nešto promaklo, ali nisam našla ni jednu Jasnićevu izjavu za 'Blic', a ni sada ne razumem šta se tačno desilo“, rekla je, dodajući da je čudi što se Jasnić nije ranije javio Savetu. Objasnila je da je „Blic“ pre par godina krenuo sa optužbama o marifetlucima sa milionima evra, posle godinu ili dve podignuta je optužnica zbog oko desetak miliona dinara navodno nenamenski utrošenih za plaćanje troškova pomoću biznis kartica. Izvor „Blica“ je uvek neverovatno precizan, i uvek anonimn. „Neupućen čitalac mora da zaključi da je možda istina da Jasnić ima misteriozne zaštitnike u vlasti, ali meni se čini da ima i misteriozne progonitelje kojim 'Blic' godinama štiti anonimnost“, rekla je, dodajući da želi da skrene pažnju na kontroverznost kontinuirane upotrebe istih tajnih izvora. Dve ili više godina je dovoljno vremena da redakcija koja traži istinu zaključi da li je njen anonimni izvor bio u svemu istinoljubiv i da li zaslužuje toliko anonimnosti. U ovakvim slučajevima redakcija bila dužna da malo detaljnije opiše svoj anonimni izvor i da nam kaže da li postoji razlog za sumnju da i izvor, poput misterioznih zaštitnika, možda ima neku korist od kampanje koju vodi, odnosno od plasiranja informacija koje dostavlja redakciji a redakcija ne uspeva da dokaže istinitost svih tih informacija. Nakon

toga, Komisija je jednoglasno odlučila da su prekršene tačke 2,3,4 i 5 Poglavlja I, tačka 3 Poglavlja IV, tačke 1 i 2 Poglavlja V, kao i tačka 1 Poglavlja VII.

Zapisnik vodila

Gordana Novaković

Predsedavajući

Bojan Cvejić